

Czwartek, 9 października 2008 r.

Zarządzanie regionem arktycznym

P6_TA(2008)0474

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 października 2008 r. w sprawie zarządzania regionem arktycznym

(2010/C 9 E/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Międzynarodowy Rok Polarny (marzec 2007 r. — marzec 2009 r.),
 - uwzględniając VIII Konferencję Parlamentarzystów Regionu Arktycznego, która odbyła się w Fairbanks na Alasce w dniach 12-14 sierpnia 2008 r.,
 - uwzględniając spodziewany na jesieni 2008 r. komunikat Komisji w sprawie polityki wobec regionu Arktyki,
 - uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie wymiaru północnego z dnia 16 stycznia 2003 r. ⁽¹⁾, 17 listopada 2003 r. ⁽²⁾, 16 listopada 2005 r. ⁽³⁾ i 16 listopada 2006 r. ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając wnioski zamieszczone w sprawozdaniu z oceny wpływu zmian klimatu na Arktykę z 2005 r.,
 - uwzględniając art. 108 ust. 5 Regulaminu,
- A. zważywszy, że Komisja opublikowała w dniu 10 października 2007 r. komunikat zatytułowany „Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej” (COM(2007)0575) (niebieska księga),
- B. zważywszy, że w dniu 14 marca 2008 r. Wysoki Przedstawiciel i Komisja przyjęły dokument programowy skierowany do Rady Europejskiej, zatytułowany „Zmiany klimatu a bezpieczeństwo międzynarodowe”,
- C. mając na uwadze rosnące znaczenie geopolityczne i strategiczne regionu arktycznego, którego symbolem było umieszczenie flagi rosyjskiej na dnie morza pod biegunem północnym w sierpniu 2007 r.,
- D. uwzględniając Konwencję ONZ o prawie morza, której nie ratyfikował jeszcze Senat Stanów Zjednoczonych i która nie była tworzona z uwzględnieniem szczególnych okoliczności występujących obecnie zmian klimatycznych, ani też z uwzględnieniem szczególnych konsekwencji topnienia lodów w morzach arktycznych,
- E. mając na uwadze, że na niedawnej Konferencji Parlamentarzystów Regionu Arktycznego zebrali się pochodzący z wyboru przedstawiciele Parlamentu Europejskiego, Kanady, Danii, Grenlandii, Islandii, Finlandii, Norwegii, Szwecji, Rosji i USA w celu przedyskutowania kwestii bezpieczeństwa morskiego, opieki zdrowotnej, ochrony środowiska i trwałego rozwoju,
- F. mając na uwadze, że obecnie do regionu arktycznego nie mają zastosowania żadne szczególne wielostronne normy ani uregulowania, ponieważ nigdy nie zakładano, by miał on się stać żeglowną drogą morską czy też obszarem wykorzystywanym handlowo,
- G. mając na uwadze, że intensywność żeglugi morskiej na wodach arktycznych w ostatnich latach gwałtownie wzrosła z uwagi na wzmożone zainteresowanie odwiertami morskimi i coraz większy ruch statków wycieczkowych, a także na perspektywy, jakie oferuje przejście północno-zachodnie,

⁽¹⁾ Dz.U. C 38 E z 12.2.2004, s. 283.

⁽²⁾ Dz.U. C 87 E z 7.4.2004, s. 411.

⁽³⁾ Dz.U. C 280 E z 18.11.2006, s. 73.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 314 E z 21.12.2006, s. 258.

Czwartek, 9 października 2008 r.

- H. mając na uwadze, że w regionie arktycznym może znajdować się około 20 % nieodkrytych światowych rezerw ropy naftowej i gazu,
- I. zważywszy, że w maju 2008 r. „kraje A5” (Dania, Kanada, Norwegia, Rosja i USA) przyjęły deklarację z Ilulissat,
- J. zważywszy, że Komisja w pełni uczestniczyła w konferencji pod hasłem „Arktyka: nasza wspólna sprawa”, zorganizowanej przez Nordycką Radę Ministrów w Ilulissat (Grenlandia) w dniach 9 i 10 września 2008 r., a Parlament odnotowuje wnioski przewodniczącego w sprawie tej konferencji,
- K. mając na uwadze, że wymieniona wyżej konferencja w sprawie Arktyki skupiała się także na zmianach klimatu w regionie, ich wpływie na ludność rdzenną oraz możliwościach dostosowania się do tych zmian,
- L. mając na uwadze, że tempo globalnego ocieplenia jest znacznie większe w regionie arktycznym (2 °C w ciągu ostatnich stu lat) niż w pozostałych częściach świata (średnio 0,6 °C),
- M. mając na uwadze, że warunki klimatyczne w Arktyce zmieniły się już do tego stopnia, że Inuici nie mogą już np. polować w tradycyjny sposób, ponieważ lód jest zbyt cienki, by utrzymać sanie, zaś dzikim zwierzętom, np. niedźwiedziom polarnym, morsom i lisom, grozi utrata znacznej części siedlisk,
- N. mając na uwadze, że trzy spośród państw członkowskich UE oraz dwa państwa sąsiadujące z UE, pozostające z nią w bliskich stosunkach i uczestniczące w rynku wewnętrznym w ramach porozumienia o EOG, to państwa arktyczne, co oznacza, że UE i jej państwa stowarzyszone stanowią ponad połowę członków Rady Arktycznej,
1. wyraża głębokie zaniepokojenie skutkami zmian klimatu dla równowagi życia rdzennej ludności regionu, zarówno pod względem ogólnych aspektów środowiskowych (topnienie pokrywy lodowej i wiecznej zmarzliny, podnoszenie się poziomu mórz i powodzie), jak i naturalnych siedlisk (cofająca się pokrywa lodowa stwarza problemy w zakresie zwyczajów pokarmowych niedźwiedzi polarnych), oraz podkreśla, że wszelkie międzynarodowe decyzje w tych kwestiach muszą w pełni angażować i uwzględniać wszystkie ludy i państwa Arktyki;
 2. przypomina, że w XX w. temperatura powietrza w Arktyce wzrosła o około 5 °C, czyli dziesięć razy szybciej niż w przypadku obserwowanej średniej światowej temperatury przy powierzchni ziemi; podkreśla, że w ciągu następnych stu lat w Arktyce przewiduje się dalsze ocieplenie o około 4 do 7 °C; uważa zatem, że minął czas na diagnozy, a nadeszła pora działania;
 3. podkreśla, że gatunki i społeczności Arktyki w bardzo szczególny sposób przystosowały się do ciężkich warunków podbiegunowych, co czyni je niezwykle wrażliwymi na drastyczne zmiany tych warunków; wyraża głębokie zaniepokojenie losom morsów, niedźwiedzi polarnych, fok i innych ssaków morskich uzależnionych od pokrywy lodowej pod względem odpoczynku, żerowania, polowania i rozmnażania, dla którym zmiany klimatu stanowią szczególne zagrożenie;
 4. z zadowoleniem przyjmuje deklarację końcową przyjętą przez Ósmą Konferencję Parlamentarzystów Regionu Arktycznego w Fairbanks w dniu 14 sierpnia 2008 r.;
 5. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że kwestie dalekiej północy stanowią element polityki wymiaru północnego UE, ale jest przekonany, że należy nadal podnosić świadomość znaczenia Arktyki dla całego świata poprzez opracowanie osobnej polityki UE wobec Arktyki;
 6. w związku z tym podkreśla znaczenie Arktyki dla klimatu na świecie i wyraża nadzieję, że obecne wsparcie dla działalności badawczej w regionie będzie kontynuowane również po zakończeniu Międzynarodowego Roku Polarnego;

Czwartek, 9 października 2008 r.

7. z dużym zainteresowaniem oczekuje na przyszły komunikat Komisji w sprawie polityki wobec Arktyki i ma nadzieję, że położy on podwaliny pod znaczącą politykę UE wobec Arktyki; zwraca się do Komisji o poruszenie w komunikacie przynajmniej następujących zagadnień:

- a) sytuacji w zakresie zmian klimatu w regionie i dostosowania się do nich;
- b) opcji politycznych respektujących rdzenną ludność i jej źródła utrzymania;
- c) potrzeby współpracy z naszymi arktycznymi sąsiadami w sprawach transgranicznych, zwłaszcza w dziedzinie bezpieczeństwa morskiego; oraz
- d) możliwości przyszłej transgranicznej struktury politycznej lub prawnej, która mogłaby zapewnić ochronę środowiska i trwały, uporządkowany rozwój regionu lub umożliwić mediację w sporach politycznych dotyczących zasobów i dróg żeglownych na dalekiej północy;

8. wzywa Komisję Europejską, by włączyła do swojego planu prac politykę energetyczną i politykę bezpieczeństwa w regionie arktycznym, a w szczególności by w oczekiwanym komunikacie w sprawie regionu arktycznego zaproponowała niezbędne tematy i procedury robocze wspólne dla Unii Europejskiej i państw arktycznych w dziedzinie zmian klimatycznych, trwałego rozwoju, bezpieczeństwa dostaw energii i bezpieczeństwa na morzu;

9. zwraca uwagę na fakt, że przygotowując swoje stanowisko na XV Konferencję Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu, która odbędzie się w Kopenhadze w 2009 r., UE powinna zwrócić szczególną uwagę na region arktyczny ze względu na wpływ, jaki wywiera on na klimat na świecie, oraz z uwagi na jego wyjątkowe środowisko naturalne;

10. jest zdania, że żegluga morska w regionie (związana zarówno z turystyką, jak i z odwiertami) nawet w minimalnym stopniu nie podlega międzynarodowym zasadom bezpieczeństwa obowiązującym na innych wodach międzynarodowych w zakresie ochrony życia ludzi i ochrony środowiska, i wzywa Komisję do jak najszybszego zagwarantowania wprowadzenia stosownych zmian w regulacjach Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO);

11. podkreśla zewnętrzne aspekty polityki energetycznej i znaczenie Arktyki dla kształtowania europejskiej polityki energetycznej zaproponowanej przez Radę Europejską w marcu 2007 r.;

12. wspiera Radę Arktyczną w jej dążeniach do utrzymania statusu Arktyki jako regionu bez większych napięć, otwartego dla międzynarodowej współpracy badawczej, mających umożliwić pełny rozwój potencjału tego regionu jako przyszłego dostawcy energii przy zachowaniu trwałości środowiska naturalnego;

13. pozostaje szczególnie zaniepokojony toczącym się wyścigiem po zasoby naturalne w Arktyce, który może doprowadzić do zagrożeń w dziedzinie bezpieczeństwa UE i do powszechnej międzynarodowej niestabilności;

14. wzywa Komisję do odegrania aktywnej roli w Arktyce, której pierwszym przejawem powinno być przynajmniej uzyskanie statusu obserwatora w Radzie Arktycznej, i uważa, że Komisja powinna utworzyć wyspecjalizowaną jednostkę ds. Arktyki;

15. sugeruje, że Komisja powinna być przygotowana do dalszego inicjowania międzynarodowych negocjacji mających prowadzić do przyjęcia traktatu międzynarodowego na rzecz ochrony Arktyki, na wzór układu w sprawie Antarktyki uzupełnionego protokołem madryckim sporządzonym w 1991 r., ale z uwzględnieniem zasadniczej różnicy, jaką jest zaludnienie Arktyki i wynikające stąd prawa i potrzeby ludów i państw region arktycznego; uważa jednak, że na początek traktat taki mógłby obejmować przynajmniej niezaludniony i obszar pośrodku Oceanu Arktycznego, do którego żadna strona nie rości sobie praw;

16. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów państw członkowskich, Norwegii, Islandii, Rosji, Kanady i Stanów Zjednoczonych, a także partnerom współpracy regionalnej.